

Albertus Pictor – Bibelställen

Syndafallet (1 Mos 3:6)

Utdrivandet ur paradiset (1 Mos 3:23–24)

3 Ormen var listigast av alla vilda djur som Herren Gud hade gjort. Den frågade kvinnan: "Har Gud verkligen sagt att ni inte får äta av något träd i trädgården?" **2** Kvinnan svarade: "Vi får äta frukt från träden, **3** men om frukten från trädet mitt i trädgården har Gud sagt: Ät den inte och rör den inte! Gör ni det kommer ni att dö." **4** Ormen sade: "Ni kommer visst inte att dö. **5** Men Gud vet att den dag ni äter av frukten öppnas era ögon, och ni blir som gudar med kunskap om gott och ont." **6** Kvinnan såg att trädet var gott att äta av: det var en fröjd för ögat och ett härligt träd, eftersom det skänkte vishet. Och hon tog av frukten och åt. Hon gav också till sin man, som var med henne, och han åt. **7** Då öppnades deras ögon, och de såg att de var nakna. Och de fäste ihop fikonlöv och band dem kring höfterna.

8 De hörde Herren Gud vandra i trädgården i den svala kvällsvinden. Då gömde sig mannen och kvinnan bland träden för Herren Gud. **9** Men Herren Gud ropade på mannen: "Var är du?" **10** Han svarade: "Jag hörde dig komma i trädgården och blev rädd, eftersom jag är naken, och så gömde jag mig." **11** Herren Gud sade: "Vem har talat om för dig att du är naken? Har du ätit av trädet som jag förbjöd dig att äta av?" **12** Mannen svarade: "Kvinnan som du har ställt vid min sida, hon gav mig av trädet, och jag åt." **13** Då sade Herren Gud till kvinnan: "Vad är det du har gjort?" Hon svarade: "Ormen lurade mig, och jag åt."

14 Då sade Herren Gud till ormen:

"Du som gjorde detta,
förbannad skall du vara,
utstött från boskapen och de vilda djuren.
På din buk skall du kräla
och jord skall du äta så länge du lever.
15 Jag skall väcka fiendskap mellan dig och kvinnan,
mellan din avkomma och hennes:
de skall trampa på ditt huvud
och du skall hugga dem i hälen."

16 Till kvinnan sade han:

"Stor skall jag göra din möda
när du är havande,
med smärta skall du föda dina barn.
Din man skall du åtrå,
och han skall råda över dig."

17 Till mannen sade han:

"Du som lyssnade till din hustru
och åt av trädet som jag förbjöd dig att äta av,
förbannad skall marken vara för din skull.

Med möda skall du hämta din näring från den så länge du lever,
18törne och tistel skall den ge dig.
Du skall äta av växterna på marken,
19du skall slita för ditt bröd i ditt anletes svett tills du vänder åter till jorden.
Ty av den är du tagen,
jord är du och jord skall du åter bli."

20Mannen gav sin hustru namnet Eva, ty hon blev moder till alla som lever. 21Herren Gud gjorde kläder av skinn åt mannen och kvinnan och klädde dem.

22Herren Gud sade: "Människan har blivit som en av oss, med kunskap om gott och ont. Nu får hon inte plocka och äta också av livets träd, så att hon lever för alltid." 23Och Herren Gud förvisade människan från Edens trädgård och lät henne bruka jorden varav hon var tagen.
24Han drev ut människan, och öster om Edens trädgård satte han keruberna och det ljungande svärdet att vakta vägen till livets träd.

Kain och Abel (1 Mos 4:1–16)

4 1Mannen låg med sin hustru Eva, och hon blev havande och födde Kain. "Jag har gett liv åt en man, med Herrens hjälp", sade hon. 2Därefter födde hon Abel, Kains bror.

Abel var herde och Kain brukade jorden. 3En gång frambar Kain en offergåva till Herren av markens gröda. 4Abel frambar också en gåva och offrade de fetaste delarna av de förstfödda djuren i sin hjord. Herren såg med välvilja på Abel och hans gåva 5men inte på Kain och hans gåva. Då blev Kain vred, och han sänkte blicken. 6Herren sade till Kain: "Varför är du vred, och varför sänker du blicken? 7Om du handlar rätt vågar du ju lyfta blicken, men om du inte handlar rätt ligger synden vid dörren. Dig skall den åtrå, men du skall råda över den."

8Kain sade till sin bror Abel: "Kom med ut på fälten." Där överföll han sin bror Abel och dödade honom.

9Herren sade till Kain: "Var är din bror Abel?" Han svarade: "Det vet jag inte. Skall jag ta hand om min bror?" 10Herren sade: "Vad har du gjort? Din brors blod ropar till mig från marken. 11Förbannad skall du vara, bannlyst från marken som öppnat sin mun för att ta emot din brors blod, som du har utgjutit. 12Om du odlar marken skall den inte längre ge dig sin gröda. Rastlös och rotlös skall du vara på jorden." 13Kain sade till Herren: "Mitt straff är för tungt att bära. 14Du driver mig bort från marken, bort ur din åsyn. Rastlös och rotlös kommer jag att vara på jorden. Vem som helst som möter mig kan döda mig." 15Herren svarade honom: "Jag lovar att Kain skall bli hämnad sju gånger om, om någon dödar honom." Och Herren satte ett tecken på Kain, för att han inte skulle bli dräpt av vem som helst som mötte honom. 16Och Kain drog bort, undan Herren, och slog sig ner i landet Nod, öster om Eden.

Abraham och Isak på väg till offrandet samt Abraham offerar sonen Isak (1 Mos 22:1–18)

22 1En tid därefter satte Gud Abraham på prov. Gud kallade på honom: "Abraham!" - "Här är jag", svarade han. 2Gud sade: "Ta din ende son, honom som du älskar, Isak, och gå till landet Moria och offra honom där som brännoffer på ett berg som jag skall visa dig."

3Tidigt nästa morgon sadlade Abraham sin åsna. Han tog med sig två tjänare och sin son Isak, högg veden till brännoffret och gav sig i väg mot den plats som Gud hade talat om. 4Den tredje dagen fick Abraham se platsen på avstånd. 5Då sade han till tjänarna: "Stanna här med åsnan, medan jag och pojken går dit bort för att tillbe. Sedan kommer vi tillbaka till er." 6Abraham tog veden till brännoffret och lät sin son Isak bära den. Själv tog han elden och kniven, och så gick de båda tillsammans. 7"Far", sade Isak. "Ja, min son", svarade Abraham. Isak sade: "Här är eld och ved, men var är fåret som skall offras?" - 8"Min son", sade Abraham, "Gud utser åt sig det får som skall offras." Så gick de båda tillsammans.

9När de kom fram till platsen som Gud hade talat om byggde Abraham ett altare. Han lade upp veden och band sedan sin son Isak och lade honom på altaret, ovanpå veden. 10Och Abraham sträckte ut handen och tog kniven för att slakta sin son. 11Då ropade Herrens ängel till honom från himlen: "Abraham! Abraham!" - "Ja", svarade Abraham, "här är jag." 12Ängeln sade: "Lyft inte din hand mot pojken, och gör honom inget ont. Nu vet jag att du fruktar Gud, nu när du inte har vägrat mig din ende son." 13När Abraham såg upp fick han se en bagge, som hade fastnat med hornen i ett snår. Då gick han bort och tog baggen och offrade den som brännoffer i stället för sin son. 14Abraham gav denna plats namnet "Herren utser". I dag säger man "på berget där Herren blir sedd".

15Ännu en gång ropade Herrens ängel från himlen och sade till Abraham: 16"Jag svär vid mig själv, säger Herren, att eftersom du gjorde detta och inte vägrade mig din ende son, 17skall jag välsigna dig och göra dina ättlingar talrika som stjärnorna på himlen och som sanden på havets strand, och dina ättlingar skall inta fiendens städer. 18Och alla folk på jorden skall önska sig den välsignelse som dina ättlingar har fått. Detta skall ske därför att du lydde mig."

Henok tas upp till himlen (1 Mos 5:24)

5 21När Henok var 65 år blev han far till Metushelach. 22Efter Metushelachs födelse levde Henok 300 år och fick söner och döttrar. 23Henoks hela livstid blev 365 år. 24Henok levde i gemenskap med Gud. Sedan fanns han inte mer, ty Gud tog honom härifrån.

Israeliternas vandring genom Röda havet (2 Mos 14:5 ff)

14 1Herren talade till Mose: 2"Säg åt israeliterna att vända om och slå läger utanför Pi Hachiroth mellan Migdol och havet; mitt emot Baal Sefon skall ni slå läger vid havet. 3Faraon kommer att tro att israeliterna har gått vilse och inte kan ta sig igenom öknen. 4Jag skall förhärda honom så att han sätter efter dem. Då skall jag visa min makt genom att krossa faraon och hela hans här, och egypterna skall inse att jag är Herren." Israeliterna gjorde som Herren hade sagt.

5När kungen av Egypten fick veta att folket hade flytt kom han och hans hovmän på andra tankar. "Vad är det vi har gjort?" sade de. "Varför släppte vi ifrån oss våra israelitiska slavar?" 6Faraon lät spanna för sin vagn och tog med sig sina män. 7Han tog de 600 bästa stridsvagnarna och alla andra stridsvagnar i Egypten, under befäl av höga officerare. 8Herren förhärdade faraon, kungen av Egypten, så att han satte efter israeliterna, som dristigt hade tågat ut. 9Egypterna förföljde dem och hann upp dem där de hade slagit läger vid havet - alla faraos hästar, vagnar och vagnskämpar och hela hans här - vid Pi Hachiroth, mitt emot Baal Sefon. 10Då faraon närmade sig upptäckte israeliterna att egypterna var på marsch mot dem. De blev förfärade och ropade till Herren. 11Och de sade till Mose: "Fanns det inga gravar i Egypten, så att du måste ta oss hit för att dö i öknen? Varför har du gjort så mot oss? Varför förde du oss ut ur Egypten? 12Bad vi inte redan där att du skulle låta oss vara i fred och låta oss tjäna

egypterna? Hellre träla för egypterna än dö i öknen!" 13Mose svarade: "Var inte rädda! Stanna här; i dag skall ni bli vittnen till den seger som Herren vinner åt er. Ty så som ni ser egypterna i dag skall ni aldrig någonsin se dem mer. 14Herren skall strida för er, och ni skall vara tysta!"

15Herren sade till Mose: "Varför ropar du till mig? Säg åt israeliterna att dra vidare. 16Lyft din stav och sträck ut din hand över havet och klyv det, så att israeliterna kan gå torrskodda tvärs igenom havet. 17Jag skall förhärda egypterna, så att de följer efter dem. Jag skall visa min makt genom att krossa farao och hela hans här, hans vagnar och vagnskämpar. 18Och egypterna skall inse att jag är Herren, när jag visar min makt och krossar farao och hans vagnar och vagnskämpar."

19Guds ängel, som hade gått framför israeliternas här, flyttade sig nu och gick bakom dem. Moln pelaren som gick framför dem flyttade sig och tog plats bakom dem, 20så att den kom mellan egypternas här och israeliternas. Mörkret föll, och hela natten gick utan att härarna fick känning med varandra.

21Mose sträckte ut sin hand över havet, och Herren drev undan havet med en stark östanvind, som blåste hela natten. Så gjorde han havet till torrt land. Vattnet klövs, 22och israeliterna gick torrskodda tvärs igenom havet, medan vattnet stod som en vägg på båda sidor. 23Egypterna förföljde dem, och alla faraos hästar, hans vagnar och vagnskämpar satte efter dem ut i havet. 24Strax före gryningen såg Herren från pelaren av eld och moln ner mot egypternas här, och han spred förvirring bland dem. 25Han lät vagnshjulen fastna så att det gick trögt att köra. Då ropade egypterna: "Låt oss fly! Herren strider för Israel mot oss egypter!"

26Herren sade till Mose: "Sträck ut din hand över havet, så att vattnet strömmar tillbaka över egypterna, över deras vagnar och vagnskämpar." 27Mose sträckte ut sin hand över havet, och i gryningen vände vattnet tillbaka. Egypterna flydde och det kom rakt emot dem; Herren störtade dem ut i havet. 28Vattnet vände tillbaka och dränkte vagnarna och vagnskämparna, hela faraos här som hade följt efter israeliterna ut i havet. Inte en enda kom undan. 29Men israeliterna gick torrskodda tvärs igenom havet, och vattnet stod som en vägg på båda sidor. 30Den dagen räddade Herren Israel från egypterna; israeliterna såg dem ligga döda på stranden. 31Då Israels folk såg vilket storverk Herren hade utfört mot egypterna fruktade de Herren och litade på honom och på hans tjänare Mose.

Mannaregnet i öknen (2 Mos 16:11-31)

16 11Herren talade till Mose: 12"Jag har hört israeliternas knot. Säg till dem: Mellan skymning och mörker skall ni få kött att äta, och i morgon bitti skall ni få så mycket bröd ni behöver. Då skall ni inse att jag är Herren, er Gud."

13Den kvällen kom det vaktlar i sådan mängd att de täckte hela lägret, och på morgonen låg det dagg runt omkring lägret. 14När daggen hade torkat låg det ute i öknen något tunt och frasigt, tunt som rimfrost på marken. 15Och när israeliterna såg det frågade de varandra: "Vad är det här?" eftersom de inte visste vad det var. Mose sade till dem: "Det är den mat som Herren ger er att äta. 16Och Herren har gett denna befallning: Samla så mycket av det som var och en behöver, ett omermått per person för samtliga. Varje husfar skall hämta till dem han har i sitt tält." 17Israeliterna gjorde så, och några samlade mer, andra mindre. 18När de sedan mätte upp hade de som samlat mer inte fått för mycket och de som samlat mindre inte för litet, alla hade fått vad de behövde. 19Mose sade till dem: "Ingen får lämna kvar något av

detta till i morgon." 20Men somliga lydde inte Mose utan sparade av det till nästa morgon. Då var det fullt av mask och luktade illa. Och Mose blev ond på dem.

21Varje morgon samlade var och en så mycket som behövdes; i solvärmen smälte det bort. 22När de samlade mat på sjätte dagen fick de dubbelt så mycket, två omermått var, och alla hövdingarna i menigheten kom och talade om detta för Mose. 23Han svarade dem: "Det är som Herren har sagt. I morgon är det sabbatsvila, en sabbat helgad åt Herren. Baka nu vad ni vill baka och koka vad ni vill koka; allt som blir över skall ni spara till i morgon." 24Då sparade man det till nästa morgon, som Mose hade befallt. Och nu fick det ingen dålig lukt och det gick inte mask i det. 25Och Mose sade: "Ät det i dag! I dag är det Herrens sabbat, i dag hittar ni ingenting på marken. 26Sex dagar kan ni samla det, men den sjunde dagen är det sabbat; då finns där ingenting."

27Ändå gick några bland folket ut den sjunde dagen för att samla, men de fann inte någonting. 28Då sade Herren till Mose: "Hur länge skall ni vägra att hålla mina bud och befallningar? 29Tänk på att det är Herren som har gett er sabbaten - därför ger han er den sjätte dagen mat för två dagar. Alla skall hålla sig i stillhet och ingen får gå hemifrån på den sjunde dagen." 30Sedan höll folket sabbatsvila den sjunde dagen.

31Israeliterna kallade brödet för manna. Det liknade korianderfrö; det var vitt och smakade som honungskaka.

Dansen kring den gyllene kalven (2 Mos 32:1–6)

32 1När folket såg att det dröjde innan Mose kom ner från berget samlades de kring Aron och sade till honom: "Gör oss en gud som kan gå framför oss! Vi vet inte vart den där Mose har tagit vägen, han som förde oss ut ur Egypten." 2Aron svarade dem: "Ta guldringarna ur öronen på era hustrur, era söner och era döttrar och kom hit med dem!" 3Då tog alla av sig guldringarna som de hade i öronen och lämnade dem till Aron. 4Han tog emot guldets av dem och knöt in det i en kappa. Sedan gjorde han en gjuten tjurkalv av guldets. Då ropade de: "Detta, Israel, är din Gud, som har fört dig ut ur Egypten." 5När Aron såg vad som skedde reste han ett altare framför kalven och lät kungöra: "I morgon firas en högtid till Herrens ära!" 6Tidigt nästa morgon offrade de brännoffer och frambar gemenskapsoffer, och folket slog sig ner för att äta och dricka och började sedan förlusta sig.

Mose slår vatten ur klippan (4 Mos 20:2-11)

20 2Men menigheten led brist på vatten, och de samlades kring Mose och Aron. 3Folket anklagade Mose och sade: "Om vi ändå hade fått dö när våra bröder dog inför Herren! 4Varför har ni fört Herrens församling till den här öknen, där både vi och vår boskap går under? 5Varför har ni fört oss ut ur Egypten och tagit oss till detta eländiga ställe? Här växer varken säd eller fikon eller druvor eller granatäpplen, och här finns inget vatten att dricka!" 6Mose och Aron lämnade då församlingen och gick till uppenbarelsetältets ingång, där de föll ner på sina ansikten. Då visade sig Herrens härlighet för dem.

7Herren talade till Mose: 8"Tag staven och kalla samman menigheten, du och din bror Aron. Ni skall tala till klippan i deras åsyn, då kommer den att ge ifrån sig vatten. Så skaffar du fram vatten åt dem ur klippan och ger menigheten och boskapen att dricka." 9Mose tog staven som låg inför Herren, så som han blivit befalld, 10och Mose och Aron samlade församlingen framför klippan. Mose sade till dem: "Hör på, upprorsmän! Kan vi skaffa fram vatten åt er ur den här klippan?" 11Så lyfte Mose handen och slog två gånger med staven mot klippan. Vattnet forsade fram, och både menigheten och boskapen fick dricka.

Mose visar på kopparormen i öknen (4 Mos 21:4–9)

21 4De bröt upp från berget Hor i riktning mot Sävhavet för att gå vägen runt Edom. Under vandringen blev folket otåligt 5och klandrade både Gud och Mose: "Varför har ni fört oss ut ur Egypten för att dö i öknen? Här finns inget att äta och dricka. Vi är utleda på den usla maten."

6Då skickade Herren ormar mot folket, giftormar som bet israeliterna så att många av dem dog. 7Folket kom till Mose och sade: "Vi syndade när vi klandrade Herren och dig. Be till Herren att han tar bort ormarna från oss."

Mose bad för folket, 8och Herren sade till Mose: "Gör en orm och sätt upp den som ett fälttecken. Var och en som blir biten skall se på den, så får han leva." 9Och Mose gjorde en orm av koppar och satte upp den som ett fälttecken. Den som blev biten av en orm såg på kopparormen, och då fick han leva.

Spejarna med druvklasen (4 Mos 13:24–28)

13 24Sedan kom de till Druvdalen. Där skar de av en vinranka med en enda druvklase, som två man fick bära mellan sig på en stång, och plockade också granatäpplen och fikon. 25Platsen fick namnet Druvdalen efter den druvklase som israeliterna skar av där.

26När fyrtio dagar gått återvände de efter att ha utforskat landet. 27De kom till Mose och Aron och Israels menighet i Kadesh i Paranöknen. De rapporterade till dem och till hela menigheten och visade upp vad som växte i landet. 28De berättade för Mose: "Vi har varit i det land som du skickade oss till. Det flödar verkligen av mjölk och honung - se vad som växer där!"

Simson bänder isär lejonets käftar (Dom 14:5–6)

14 5Simson gick ner till Timna med sina föräldrar. Just när de nådde fram till vingårdarna utanför Timna kom ett rytande lejon emot honom. 6Då föll Herrens ande över honom, och han slet lejonet i stycken med blotta händerna, som om det varit en killing.

Simson bär Gazas stadsportar (Dom 16:1–3)

16 1En gång gick Simson till Gaza. Där fick han se en hora och gick in till henne. 2När folket i Gaza fick reda på att Simson var där omringade de platsen och låg natten lång på lur vid stadsporten. Men under natten gjorde de ingenting, de tänkte: "Vi väntar till gryningen, då dödar vi honom." 3Simson låg kvar till midnatt. Då steg han upp, grep tag i stadsportens dörrar och dörrposter och slet loss både dem och bommen. Alltihop tog han på ryggen och bar det upp till toppen av berget nära Hebron.

Simsons hår klipps av Delila (Dom 16:16–22)

Simson bländas av filistéerna (Dom 16:21)

16 4En tid därefter förälskade sig Simson i en kvinna som bodde i Sorekdalen. Hon hette Delila. 5Filisteernas hövdingar kom till henne och sade: "Locka honom att tala om var han får sin väldiga styrka ifrån och hur vi skall få makt över honom, så att vi kan binda och kuva honom. Du får elvahundra siklar silver av var och en av oss."

6Delila sade till Simson: "Tala om för mig var du får din väldiga styrka ifrån och hur man gör för att binda och kuva dig." 7Simson svarade: "Om man binder mig med sju färska senor som

inte har hunnit torka, så blir jag lika svag som vem som helst." 8Filisteernas hövdingar kom då till henne med sju färska senor som inte hunnit torka, och hon band honom med dem. 9Samtidigt hade hon folk som låg på lur i rummet innanför. Men när hon ropade: "Filisteerna tar dig, Simson!" slet han sönder senorna som om de varit blånor som svetts av eld. Och ingen visste var hans styrka kom ifrån.

10Delila sade till Simson: "Du har lurat mig och ljugit för mig! Tala om hur man gör för att binda dig." 11Simson svarade: "Om man binder mig med nya rep som inte varit i bruk, så blir jag lika svag som vem som helst." 12Delila tog nya rep, som hon band Simson med, och ropade sedan: "Filisteerna tar dig, Simson!" Samtidigt låg folk på lur i rummet innanför. Men Simson slet bort repen från armarna som om de varit trådar.

13Delila sade till Simson: "Du bara lurar mig och ljuger för mig. Tala om hur man gör för att binda dig." Simson svarade: "Om du väver in mina sju flätor i vävstolens varp och pluggar fast dem i väggen, så blir jag lika svag som vem som helst." 14Hon vaggade honom till sömns och vävde sedan in hans sju flätor i varpen och pluggade fast dem i väggen. Men när hon ropade: "Filisteerna tar dig, Simson!" for han upp ur sömnen och ryckte loss både plugg och varp.

15Då sade hon: "Hur kan du säga att du älskar mig, när du inte berättar allt för mig. Tre gånger har du lurat mig, och du har inte talat om för mig var du får din väldiga styrka ifrån." 16Dagarna i ända pinade hon honom med sitt tjat. Till sist blev han så trött på henne att han kunde dö, 17och han berättade sin hemlighet: "Ingen rakkniv har någonsin vidrört mitt huvud, ty jag är en Guds nasir ända från moderlivet. Men om man rakar av mig håret, förlorar jag min styrka och blir lika svag som vem som helst."

18Delila, som förstod att han hade berättat hela hemligheten, sände bud efter filisteernas hövdingar och sade: "Kom hit! Nu har Simson berättat sin hemlighet." Hövdingarna kom, och pengarna hade de med sig. 19Delila vaggade Simson till sömns i sitt knä, sedan kallade hon in en man som skar av hans sju flätor. Så började Simsons förnedring. Han hade förlorat sin styrka. 20När Delila ropade: "Filisteerna tar dig, Simson!" for han upp ur sömnen och tänkte: "Jag lyckas nog göra mig fri den här gången också." Han visste inte att Herren hade övergett honom.

21Filisteerna grep honom och stack ut ögonen på honom och förde honom sedan till Gaza. Han slogs i bojor och blev satt att mala på kvarnen i fängelset.

22Men hans hår som rakats av började växa ut igen.

Elias himmelfärd (2 Kung 2:11 f)

2 1Då Herren tog upp Elia till himlen i en stormvind gick det till så här. Elia var på väg från Gilgal tillsammans med Elisha 2och sade då till honom: "Stanna här. Jag har fått Herrens befallning att gå till Betel." Men Elisha svarade: "Så sant Herren lever och så sant du själv lever: jag lämnar dig inte." Och så gick de till Betel. 3Där kom profetskaran i staden ut till Elisha och frågade honom: "Vet du om att Herren i dag skall ta din mästare ifrån dig och lyfta honom upp?" - "Det vet jag", svarade Elisha, "men håll tyst om det!"

4Elia sade: "Stanna här, Elisha. Jag har fått Herrens befallning att gå till Jeriko." Men Elisha svarade: "Så sant Herren lever och så sant du själv lever: jag lämnar dig inte." Och så fortsatte de till Jeriko. 5Där kom profetskaran i staden ut och mötte Elisha och frågade honom: "Vet du

om att Herren i dag skall ta din mästare ifrån dig och lyfta honom upp?" - "Det vet jag", svarade Elisha, "men håll tyst om det!"

6Elia sade till Elisha: "Stanna här. Jag har fått Herrens befallning att gå till Jordan." Men Elisha svarade: "Så sant Herren lever och så sant du själv lever: jag lämnar dig inte." Och så gick de båda två. 7Femtio man ur profetskaran följde med och stannade på avstånd, medan de två ställde sig vid Jordan. 8Elia tog sin mantel och vek ihop den och slog med den på vattnet. Då delade sig vattnet, och de kunde gå över torrskodda. 9När de var på väg över sade Elia till Elisha: "Säg vad du vill att jag skall göra för dig innan jag tas bort från dig." Elisha sade: "Låt mig få dubbla arvsloten av din ande." - 10"Det är ingen lätt sak du ber om", sade Elia. "Om du ser mig när jag tas bort från dig skall du få vad du begär, annars inte." 11Medan de gick där och talade med varandra kom plötsligt en vagn av eld med hästar av eld och skilde dem åt. Och i en stormvind for Elia upp till himlen.

12Elisha såg det, och han ropade: "Min fader, min fader, du Israels vagnar och ryttare!" När han inte såg Elia längre grep han tag i sina kläder och rev itu dem. 13Han tog upp Elias mantel, som hade fallit av honom, och gick tillbaka och ställde sig på stranden av Jordan. 14Där tog han manteln som hade fallit av Elia och slog med den på vattnet och sade: "Var är Herren, Elias Gud?" När Elisha slog på vattnet delade det sig, och han kunde gå över. 15Profeterna från Jeriko hade stått på avstånd och sett Elisha. "Nu finns Elias ande hos Elisha", sade de, och så gick de honom till mötes och kastade sig till marken inför honom. 16"Herre", sade de, "vi har femtio duktiga karlar här, låt dem gå ut och leta efter din mästare. Kanske har Herrens ande burit i väg honom och kastat honom på ett berg eller i en dal någonstans." - "Nej, skicka ingen", sade Elisha, 17men profeterna bad honom så enträget att han till sist gav efter och lät dem skicka ut de femtio männen. De letade i tre dagar utan att finna Elia. 18När de kom tillbaka till Elisha, som var kvar i Jeriko, sade han: "Jag sade ju att ni inte skulle gå."

Elisha hånas av en skara pojkar i Betel (2 Kung 2:23–24)

2 23Från Jeriko gick Elisha upp till Betel. När han var på väg dit kom en hop småpojkar ut från staden och gjorde narr av honom. "Ge dig i väg, flintskalle!" ropade de. "Ge dig i väg, flintskalle!" 24Elisha vände sig om, såg på dem och förbannade dem i Herrens namn. Då kom två björnhonor fram ur skogen och rev ihjäl fyrtiotvå av barnen.

25Från Betel fortsatte Elisha till berget Karmel och återvände sedan till Samaria.

David och Goljat (1 Sam 17:32–18:7)

17 1Filisteerna drog samman sina trupper till strid och samlades i Soko i Juda. De slog läger i Efes Dammim mellan Soko och Aseka. 2Också Saul och israeliterna samlade sina styrkor. De slog läger i Terebintdalen och ordnade sig till strid mot filisteerna. 3Filisteerna stod på den ena bergsslutningen och israeliterna på den andra, med dalen mellan sig.

4Ur filisteernas led steg då fram en tvekampskämpe som hette Goljat från Gat. Han var tre meter lång 5och bar en hjälm av brons och ett harnesk med bronsfjäll som vägde omkring 60 kilo. 6Han hade benskenor av brons och en bronssabel i rem över axeln. 7Skافتet på hans spjut var tjockt som en vävbom, och spetsen, som var av järn, vägde över sju kilo. Framför honom gick hans sköldbärare.

8Goljat gjorde halt och ropade bort mot de israelitiska leden: "Varför ställer ni upp till strid? Jag är filisteernas man och ni Sauls tjänare. Utse någon på er sida som får komma ner till mig.

9Om han är stark nog att kämpa mot mig och dödar mig, så blir vi era slavar. Men om jag vinner och dödar honom, då blir ni våra slavar och tjänar oss." 10Och han fortsatte: "Jag utmanar Israels här: Skicka fram en man som kan kämpa med mig." 11När Saul och alla israeliterna hörde filisténs utmaning blev de utom sig av skräck.

12David var son till en efratit från Betlehem i Juda som hette Jishaj. Han hade åtta söner och var på Sauls tid redan till åren kommen. 13Hans tre äldsta söner hade följt Saul ut i kriget. De som dragit i fält var Eliav, den förstfödde, Avinadav, den andre, och Shamma, den tredje. 14David var yngst. De tre äldsta hade följt Saul, 15men David brukade då och då lämna Saul för att gå till Betlehem och valla sin fars får.

16Morgon och kväll i fyrtio dagars tid steg filisténer fram och ställde sig där.

17Jishaj sade till sin son David: "Ta den här säcken rostad säd och de här tio bröden och skynda dig till dina bröder i lägret. 18Och de här tio ostarna skall du lämna till deras befälhavare. Sök upp dina bröder och se hur de har det och få med dig ett livstecken från dem. 19De är med Saul och den israelitiska hären i Terebintdalen och krigar mot filistéerna."

20Tidigt nästa morgon lät David någon annan ta hand om fåren och gjorde som Jishaj hade sagt till honom; han tog med sig vad han skulle och gav sig i väg. Just då han kom fram till lägret drog hären ut för att ställa upp sig, och stridsropen skallade. 21Israeliter och filisteer ställde upp i slagordning mitt emot varandra. 22David lade ifrån sig packningen hos trossvakten och sprang bort till trupperna och hälsade på sina bröder. 23Medan han stod där och talade med dem trädde tvekampskämpan Goljat från Gat fram ur filistéernas led och upprepade sin utmaning, och David hörde det. 24Alla israeliterna ryggade förskräckta tillbaka när de fick se honom. 25"Se på den där mannen", sade de till varandra, "det är för att förödmjuka Israel som han visar sig. Den som kan besegra honom får stora rikedomar av kungen. Han får kungens dotter till hustru, och alla i hans släkt skall vara fria män i Israel." 26David frågade dem som stod närmast: "Vilken belöning får den som slår ihjäl den där filisténer och befriar Israel från vanäran? Och hur kan en oomskuren filisténer få skymfa den levande Gudens här?" 27Man talade då om för honom vad som hade sagts om belöningen för den som slog ihjäl filisténer. 28När Davids äldste bror Eliav fick höra hur han pratade med de andra blev han arg och sade: "Vad har du här att göra? Till vem har du lämnat din lilla fårhjord i öknen? Jag känner dig nog, din fräcka slyngel! Du har bara kommit för att titta på striden." - 29"Vad har jag nu gjort?" sade David. "Jag frågade ju bara." 30Han lämnade Eliav och frågade andra, och alla gav honom samma svar.

31Ryktet om vad David hade sagt spred sig, och även Saul hörde det och kallade honom till sig. 32Och David sade till Saul: "Låt dig inte skrämmas av honom, herre. Jag, din tjänare, skall gå ut och strida mot den där filisténer." - 33"Inte duger du till att slå mot filisténer", svarade Saul, "du är ju bara en pojke, och han har varit krigare i hela sitt liv." 34Men David sade: "Jag har vallat får åt min far. När det kom ett lejon och tog ett får ur hjorden 35sprang jag efter det, slog ner det och ryckte bytet ur käftarna på det. När det anföll mig grep jag det i manen och slog ihjäl det. 36Också en björn har jag fällt, och det skall gå likadant för den där oomskurne filisténer som det gick för dem, eftersom han har skymfat den levande Gudens här." 37Och han tillade: "Herren som har räddat mig från både lejon och björn, han skall rädda mig från den där filisténer." Då sade Saul till honom: "Gå. Herren är med dig."

38Så klädde han David i sina egna kläder och satte på honom en hjälm av brons och ett harnesk. 39Sedan spände David fast svärdet utanpå kläderna och försökte gå i rustningen - det

hade han aldrig tidigare prövat. "Nej, med allt det här kan jag inte gå", sade han till Saul, "jag har aldrig gjort det förr." Och så lade han av sig rustningen. 40Han tog sin k äpp, valde ut fem släta stenar i bäcken och stoppade dem i sin herdeväska, sin ränsel.

Med slungan i handen gick han emot filistén. 41Filistén kom allt närmare med sköldbäraren framför sig. 42När filistén fick syn på David fnös han föraktfullt åt honom - det var ju bara en ung pojke, ljushyllt och vacker. 43"Tror du jag är en hund, eftersom du kommer emot mig med k äppar?" frågade han. Så nedkallade filistén sina gudars förbannelse över David. 44"Kom hit", ropade han, "så skall jag ge din kropp åt himlens fåglar och markens djur." 45David svarade: "Du kommer emot mig med svärd och spjut och sabel. Jag går emot dig i Herren Sebaots namn, hans som är Israels härars Gud och som du har smädat. 46I dag skall Herren utlämna dig åt mig, jag skall fälla dig till marken och hugga huvudet av dig. I dag skall jag ge ditt lik och de filisteiska soldaternas lik åt himlens fåglar och markens vilda djur. Så skall hela världen förstå att Israel har en Gud, 47och alla här skall inse att det inte är med svärd och spjut som Herren ger seger. Han råder över kriget, och han har gett er i vårt våld."

48När nu filistén fortsatte framåt och kom allt närmare, sprang David med snabba steg fram mot hären för att möta honom. 49Han stack handen i väskan och tog upp en sten, sköt i väg den med slungan och träffade filistén så att stenen trängde in i pannan och han föll framstupa på marken. 50Så besegrade David filistén med slunga och sten. Han dräpte filistén utan svärd.

51Nu sprang David fram och ställde sig över filistén, grep hans svärd och drog det ur skidan. Han gav honom dödsstöten och högg av huvudet med svärdet. När filisteerna såg att deras hjälte var död tog de till flykten. 52Då höjde Israels och Judas styrkor ett härskri och förföljde filisteerna ända bort mot Gat och fram till Ekrons portar. Ja, det låg fallna filisteer längs Shaarajimvägen ända till Gat och Ekron. 53Efter att ha jagat filisteerna vände israeliterna tillbaka och plundrade deras läger. 54David tog filisténs huvud och förde det till Jerusalem, men hans vapen lade han i sitt tält.

55När Saul såg David dra ut för att möta filistén frågade han sin härförare Avner: "Avner, vems son är den där pojken?" - "Sannerligen, konung, det vet jag inte", svarade Avner, 56och då befallde kungen honom att ta reda på vem den unge mannen var. 57När sedan David kom tillbaka efter att ha dräpt filistén tog Avner honom med sig till Saul, medan han ännu bar filisténs huvud i handen. 58Saul frågade David: "Vems son är du, unge man?" David svarade: "Jag är son till din tjänare Jishaj i Betlehem."

David i onåd hos Saul

18 1Efter samtalet mellan David och Saul blev Jonatan innerligt fäst vid David; han älskade honom lika högt som sitt eget liv. 2Från den dagen tog Saul David till sig och lät honom inte återvända hem. 3Jonatan slöt ett förbund med David; han älskade honom lika högt som sitt eget liv. 4Han tog av sig manteln han bar och gav den åt David, liksom sina övriga kläder och till och med svärdet, bågen och bältet. 5Och David lyckades så väl med alla uppdrag han fick att kungen gjorde honom till befälhavare. Både folket och Sauls närmaste män tyckte att det var ett bra beslut.

6Då hären kom tillbaka efter att David hade dödat filistén gick kvinnorna i Israels alla städer ut för att titta, och danserskor mötte kung Saul med glädjerop och tamburiner och tresträngade lyror. 7De jublande kvinnorna sjöng:

Saul har slagit tusen,

David tio tusen.

8Saul tog mycket illa upp, och i sin förbittring sade han: "Åt David ger de tio tusen och åt mig tusen. Nu fattas honom bara kungamakten." 9Från och med nu hade Saul ögonen på David.

10Följande dag överfölls Saul av en ond ande från Gud och bar sig åt som en besatt inne i sitt hus. David spelade lyra, som han brukade göra varje dag. Saul hade ett spjut i handen 11och höjde det. "Jag skall nagla fast David vid väggen", tänkte han, men David vek undan två gånger. 12Då blev Saul rädd för honom, eftersom Herren var med David men hade vänt sig från honom själv. 13Han ville inte längre ha David i sin närhet utan gav honom befälet över tusen man. David ledde sina män i strid 14och lyckades väl i alla sina företag, ty Herren var med honom. 15Saul såg hans stora framgångar och blev skrämmd, 16men alla i Israel och Juda älskade David, som ledde dem i striden.

Jona och valfiskens (Jon 1:5–2:11)

1 4Herren sände en stark vind över havet. Det blåste upp en svår storm, och skeppet var nära att brytas sönder. 5Sjömännen greps av fruktan och ropade var och en till sin gud. För att minska faran kastade de lasten överbord.

Jona hade gått ner under däck och fallit i djup sömn. 6Kaptenen kom ner till honom och sade: "Hur kan du ligga och sova? Upp med dig och åkalla din gud! Kanske den guden tänker på oss så att vi inte går under."

7Nu sade några: "Vi kastar lott, så att vi får reda på vem som är skuld till detta onda." De kastade lott, och lotten föll på Jona. 8Då sade de till honom: "Tala om för oss vad du är ute i för ärende! Var kommer du ifrån? Vilket land är du ifrån? Vilket folk tillhör du?" - 9"Jag är hebré", svarade han, "jag dyrkar Herren, himlens Gud, han som har gjort både hav och land." 10Männen greps av stark fruktan och ropade: "Vad har du gjort?" När männen fick reda på att han var på flykt bort från Herren - det berättade han för dem - 11frågade de: "Vad skall vi göra med dig för att få havet att lugna sig?" Ty stormen bara tilltog i styrka. 12Han svarade: "Kasta mig överbord, så lugnar sig havet. Jag vet att jag är skuld till att ni har drabbats av den här fruktansvärda stormen." 13Männen började i stället ro för att nå land igen, men det gick inte: stormen bara tilltog i styrka. 14Då ropade de till Herren: "Herre, låt oss inte gå under för att vi tar den här mannens liv. Döm oss inte om vi dödar en oskyldig. Du, Herre, ville ju att allt detta skulle ske."

15De tog Jona och kastade honom överbord, och havet upphörde att rasa. 16Då greps männen av stark fruktan för Herren, de offrade åt honom och gav löften.

2 1Herren lät en stor fisk sluka Jona. I tre dagar och tre nätter var Jona inne i fiskens buk. 2Därifrån bad han till Herren, sin Gud:

3Jag ropade till Herren i min nöd
och han svarade mig.

Ur dödsrikets inre steg mitt rop
och du hörde min röst.

4Du slungade mig i djupet, mitt i havet,
där strömmarna fångade mig.

Alla dina brottsjöar
slog samman över mitt huvud.

5Jag tänkte: Jag har fördrivits från dig.
Får jag se ditt heliga tempel igen?
6Vattnet slöt sig om min strupe,
djupet fångade mig.
Sjögräs snärjdes kring mitt huvud
7där nere vid bergens rötter.
Jag sjönk till det land vars portar
skulle reglas bakom mig för evigt.
Men du gav mig liv, o Herre, min Gud,
och förde mig upp ur graven.
8Då mina krafter sinade
vände jag mig till Herren.
Min bön nådde dig,
nådde ditt heliga tempel.
9De som dyrkar falska gudar
överger sin trofaste hjälpare.
10Men jag skall offra åt dig under lovsång
och infria mina löften.
Räddningen kommer från Herren.

11På Herrens befallning spydde fisken upp Jona på land.

Jesus utdriver en demon från en dövstum (Luk 11:14 ff)

Demoner drivs ut med Guds finger

11 14En gång drev han ut en demon som var stum. När demonen for ut började den stumme tala, och folket häpnade. 15Men några sade: "Det är med demonernas furste Beelsebul som han driver ut demonerna." 16Andra ville sätta honom på prov och krävde att få se ett tecken från himlen. 17Men han visste vad de hade i tankarna och sade: "Varje rike som råkar i strid med sig självt blir ödelagt, och hus faller över hus. 18Och om nu Satan råkar i strid med sig själv, hur skall hans rike då kunna bestå? Ni säger ju att det är med Beelsebul som jag driver ut demonerna. 19Men om jag driver ut demonerna med Beelsebul, med vems hjälp driver då era anhängare ut dem? De kommer alltså att bli er dom. 20Men om det är med Guds finger jag driver ut demonerna, då har Guds rike nått er. 21När en stark man vaktar sin gård med vapen i hand får hans ägodelar vara i fred. 22Men kommer det en som är ännu starkare och övermannar honom tar den mannen ifrån honom alla de vapen han litade på och fördelar bytet. 23Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig, han skingrar.

Jesus utspisar femtusen män (Joh 6:5 ff)

Mat åt fem tusen

6 1Sedan for Jesus över till andra sidan av Galileiska sjön, eller Tiberiassjön. 2Mycket folk följde efter, därför att de såg de tecken han gjorde genom att bota de sjuka. 3Och Jesus gick upp på berget och satte sig där med sina lärjungar. 4Det var strax före judarnas påskhögtid.

5När Jesus lyfte blicken och såg att så mycket folk var på väg till honom sade han till Filippos: "Var skall vi köpa bröd så att alla dessa får något att äta?" 6Det sade han för att pröva Filippos, själv visste han vad han skulle göra. 7Filippos svarade: "Det räcker inte med bröd för tvåhundra denarer, om de skall få en bit var." 8En av lärjungarna, Simon Petrus bror Andreas, sade: 9"Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. 10Men vad förslår det

till så många?" Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på den platsen. Och de slog sig ner - det var omkring fem tusen män. 11Jesus tog brödet, tackade Gud och delade ut åt dem som låg där, och likaså av fiskarna så mycket de ville ha. 12När de hade ätit sig mätta sade han till lärjungarna: "Samla ihop bitarna som har blivit över, så att ingenting förfars." 13De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med de bitar av de fem kornbröden som hade blivit över när de ätit.

14Då människorna såg vilket tecken han hade gjort sade de: "Detta måste vara Profeten som skall komma hit till världen." 15Men Jesus, som förstod att de tänkte tvinga honom med sig för att göra honom till kung, drog sig undan till berget igen, i ensamhet.

Yttersta domen (Matt 24:30 f, 25:31–46)

Människosonens ankomst

24 29Strax efter den tidens lidanden skall solen förmörkas och månen mista sitt sken. Stjärnorna skall falla från skyn och himlens makter skakas. 30Då skall Människosonens tecken synas på himlen, och då skall alla jordens stammar höja klagorop, och man skall få se Människosonen komma på himlens moln med makt och stor härlighet. 31Och han skall sända ut sina änglar vid ljudet av en stor basun, och de skall samla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himlens ena gräns till den andra.

Liknelsen om fikonträdet knoppning

32Lär av en jämförelse med fikonträdet. När kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära. 33På samma sätt vet ni när ni ser allt detta hända att han är nära, utanför dörren. 34Sannerligen, detta släkte skall inte förgå förrän allt detta händer. 35Himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå. 36Dagen och timmen känner ingen, inte ens himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

Håll er vakna

37Ty som det var i Noas dagar, så blir det vid Människosonens ankomst. 38Under tiden före floden åt man och drack, gifte sig och blev bortgift, ända till den dag då Noa gick in i arken, 39och ingen visste något förrän floden kom och förde bort alla. Så blir det också vid Människosonens ankomst. 40Då är två män ute på åkern; den ene tas med och den andre lämnas kvar. 41Två kvinnor är vid kvarnen och mal; den ena tas med och den andra lämnas kvar. 42Håll er därför vakna, ty ni vet inte vilken dag er herre kommer. 43Det förstår ni ju att om husägaren visste vid vilken tid på natten tjuven kom, skulle han hålla sig vaken och hindra honom från att bryta sig in i huset. 44Därför måste också ni vara beredda, ty när ni minst väntar det, då kommer Människosonen.

En god och en dålig tjänare

45Tänk er en trogen och klok tjänare som av sin herre satts att ha uppsikt över tjänstefolket och ge dem mat i rätt tid. 46Salig den tjänaren, när hans herre kommer och finner att han gör vad han skall. 47Sannerligen, han skall låta honom ta hand om allt han äger. 48Men om det är en dålig tjänare, en som tänker: Min herre dröjer, 49och så börjar slå de andra tjänarna och äter och dricker med de druckna, 50då skall hans herre komma en dag när han inte väntar honom och vid en tid som han inte vet om 51och hugga ner honom och låta honom dela lott med hycklarna. Där skall man gråta och skära tänder.

Människosonens dom

25 31 När Människosonen kommer i sin härlighet tillsammans med alla sina änglar, då skall han sätta sig på härlighetens tron. 32 Och alla folk skall samlas inför honom, och han skall skilja människorna som herden skiljer fåren från getterna. 33 Han skall ställa fåren till höger om sig och getterna till vänster. 34 Sedan skall kungen säga till dem som står till höger: 'Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse. 35 Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, 36 jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.' 37 Då kommer de rättfärdiga att fråga: 'Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? 38 När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig kläder? 39 Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig?' 40 Kungen skall svara dem: 'Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.'

41 Sedan skall han säga till dem som står till vänster: 'Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga eld som väntar djävulen och hans änglar. 42 Jag var hungrig och ni gav mig inget att äta, 43 jag var törstig och ni gav mig inget att dricka, jag var hemlös och ni tog inte hand om mig, jag var naken och ni gav mig inga kläder, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.' 44 Då kommer också de att fråga: 'Herre, när skulle vi ha sett dig hungrig eller törstig eller hemlös eller naken eller sjuk eller i fängelse och lämnat dig utan hjälp?' 45 Då skall han svara dem: 'Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.' 46 Dessa skall gå bort till evigt straff men de rättfärdiga till evigt liv."